

Parochie Kaatsheuvel / Minister OCW;
201100680/1/H2

Aantekeningen van STERK t.b.v. de mondelinge behandeling d.d. 20 mei 2011.

Geacht college,

In aanvulling op het verweerschrift van STERK d.d. 4 maart 2011 wenst STERK nog het volgende onder uw aandacht te brengen.

Algemeen belang van behoud van dit monument versus de eigenaarsbelangen van Parochie Kaatsheuvel.

De rode draad in de jurisprudentie is al dat het algemene belang als rijksmonument (in casu zelfs een topmonument) zwaarder moet wegen dan de eigenaarsbelangen die mogelijk worden aangetast door aanwijzing als monument. Tenzij de eigenaar een concreet, zwaarderwegend bijzonder belang bij niet-aanwijzing weet aan te tonen, hetgeen hier niet het geval is. In aanmerking moet worden genomen dat de Parochie de gestelde belangenaantasting niet nader onderbouwt.

Voorts wordt in die jurisprudentie gewezen op het vergunningenstelsel op grond waarvan kan worden bezien of, en in hoeverre, aan de wensen/belangen van de betrokken eigenaar tegemoet kan worden gekomen. Daarnaast wordt gewezen op de aanwezige subsidiemogelijkheden voor instandhouding en/of restauratie.

In dit geval -de kerk is aan de eredienst onttrokken en is al meerdere jaren buiten gebruik- heeft de Parochie slechts één eigenaarsbelang, te weten: haar belang bij verkoop van de kerk, tegen zo gunstig mogelijke condities. De aanwijzing leidt niet echter niet tot een beperking van de verkoopmogelijkheden of tot een aantasting van de verkoopwaarde, nog daargelaten dat dit enkele verkoopbelang niet kan prevaleren boven het algemene belang bij aanwijzing van dit monument. In aanmerking moet worden genomen dat de Parochie haar stellingname ook helemaal niet onderbouwt. Bovendien moet niet worden vergeten dat de nieuwbouwplannen met het oog waarop de Parochie haar eigendom had willen verkopen, enerzijds niet concreet waren (en thans zelfs van de baan zijn) en anderzijds niet in overeenstemming zijn met het ter plaatse geldende bestemmingsplan.

Bovendien zijn er, als gezegd, concrete garanties aanwezig van kapitaalkrachtige partijen die verzekeren dat de kerk kan worden aangekocht tegen de marktprijs en kan worden voorzien van een ook de Parochie passende herbestemming. Zowel in technisch als financieel opzicht is behoud en passende exploitatie blijvend gegarandeerd.

STERK heeft intussen meerdere voorstellen gedaan en concreet uitgewerkt over hoe de herbestemming hier kan worden ingevuld.

De Parochie belemmert zelf haar verkoopmogelijkheden door ieder overleg over verkoop en herstemming gewoonweg te (blijven) weigeren.

Wat STERK altijd heeft beweerd en steeds heeft aangevoerd zie je nu werkelijkheid worden. In december 2010 zag de landelijke Stichting Behoud en Herbestemming van Religieus Erfgoed het licht. Deze nieuwe organisatie organiseert kennis, professionaliteit en financieringscapaciteit bij het in praktijk brengen van neven- en herbestemming voor religieus erfgoed. Initiatiefnemer en oprichter is de Stichting Jaar van het Religieus Erfgoed (2008), gesteund door Het Nationaal Restauratiefonds, BOEi (nationale maatschappij tot behoud, ontwikkeling en exploitatie) en Fondsenbeheer Nederland. Vier provincies (Gelderland, Noord-Brabant, Utrecht en Zeeland) hebben hun medewerking al toegezegd. Op voorspraak van de deelnemende provincies is een longlist samengesteld van 3 tot 4 projecten per provincie. Voor deze projecten is een scan uitgevoerd van mogelijkheden, kansen en

urgentie. Voor elke provincie wordt tenminste 1 gebouw als pilotproject ter hand genomen. Een maand geleden hebben wij vernomen dat de Jozefkerk bij de finalisten behoort. Hieruit blijkt nogmaals dat de potenties van de Jozefkerk die STERK van meet af aan in de procedures onder de aandacht heeft gebracht voor de volle 100% bevestigd worden.

Maatschappelijke ontwikkelingen:

Herbestemming (na aankoop) van de St. Jozefkerk in plaats van sloop daarvan ligt geheel in lijn met de beleidsrichting die de overheid thans kiest. Herbestemming en behoud van cultureel erfgoed is een item waarvoor de komende jaren veel nationale aandacht zal zijn. Hiervan getuigen: het in het leven roepen van een Nationaal Herbestemmings Team en een nationale agenda herbestemming, de architectuurnota: "Het ontwerp voorop" en de beleidsbrief over de Modernisering van de Monumentenzorg, gedrukte versie zoals op 03-12-2009 schriftelijk aangeboden aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De uitkristallisatie van reeds langer bestaande ideeën en opvattingen (zoals de minister kan bevestigen) en die STERK in een eerder stadium al naar voren heeft gebracht.

Hieronder volgt een citaat uit de architectuurnota:

"Naar het zich laat aanzien zullen de komende jaren op grote schaal gebouwen, complexen en terreinen vrijkomen. Binnen het stedelijke en het stadslandschappelijke domein gaat dat bijvoorbeeld om schoolgebouwen, gevangenissen, postkantoren, religieus erfgoed, psychiatrische instellingen, industriële complexen en defensie terreinen, maar ook om leegstand op bedrijventerreinen en in woonwijken.

Voorals die gebouwen, complexen en terreinen karakteristiek zijn voor hun omgeving of hun (voormalige) gebruik, is herbestemming of herontwikkeling wenselijk. Zij bepalen in hoge mate het onderscheid met andere gebieden. Binnen hun eigen omgeving hebben zij daardoor een samenbindende werking.

Het rijk ziet de herbestemming en herontwikkeling als een van de belangrijkste opgaven voor het versterken van de culturele betekenis van de leefomgeving in de komende jaren. De Modernisering van de Monumentenzorg is er mede op gericht om een eventueel noodzakelijke functieverandering beter te begeleiden en te faciliteren. Vooruitlopend daarop wil het kabinet herbestemming hoger op de maatschappelijke agenda krijgen, als kans om door een inventieve combinatie van historische waarden en eigentijdse ontwerp oplossingen tot een eigenzinnige vernieuwing te komen."(tot zover het citaat uit de architectuurnota: "Het ontwerp voorop")

In deze context gezien is het voor STERK (en voor mij persoonlijk als burger) geheel onwaarschijnlijk dat de St. Jozefkerk gelegen in een unieke stedenbouwkundige setting zou worden gesloopt in plaats van te worden herbestemd. Dit is echter wel het geval als de monumentenstatus niet wordt gehandhaafd/toegekend. De 3.200 burgers (25% van de lokale bevolking) die in 2006 verzochten om een alternatief voor sloop te ontwikkelen en kansen te scheppen voor het behoud van deze prachtige locatie, hadden, geheel verstoken van stedenbouwkundige dan wel architectonische kennis, een vooruitziende blik. Zij voelden feilloos de harmonie en rust aan die getuigen van een uniek stedenbouwkundig ontwerp. Aantasting ervan zal het hele evenwicht in de wijk verstoren, terwijl herbestemming voorhanden is. Herbestemming vraagt een bijzondere inspanning en wij hopen dan ook dat het verbindende element, dat herbestemmingstrajecten in zich hebben, ook in Kaatsheuvel gestalte zal krijgen. Wij als Stichting STERK zullen hieraan graag een bijdrage leveren.

Stichting Erfgoed Kaatsheuvel,
Lilian Grootswagers, voorzitter,